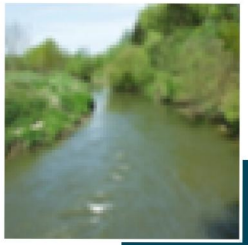
Nitraatonderzoek in Vlaanderen

3 oktober 2016 – Maarheze (NL)

Werkwijze nitraatonderzoek in Vlaanderen

- Vlaanderen opgedeeld in VHA- zones: captatiezone van een waterloop of deel van een waterloop hoofdzakelijk op basis van hydrografie
- Europese Kaderrichtlijn “Nitraat”: Vlaanderen geeft invulling aan verplicht actieplan onder vorm van Mestactieplan (MAP)
- VLM (mestbank) volgt de toepassing van MAP op
- Aanpak oppervlaktewater en grondwater voor nitraat en ook fosfor
- Fosfor: valt onder Kaderrichtlijn “Water”.

Doelstellingen MAP5-nitraat

Oppervlaktewater

- Maximum 5% van de MAP-meetpunten vertoont een overschrijding van 50 mg NO_3^-/l in 2018

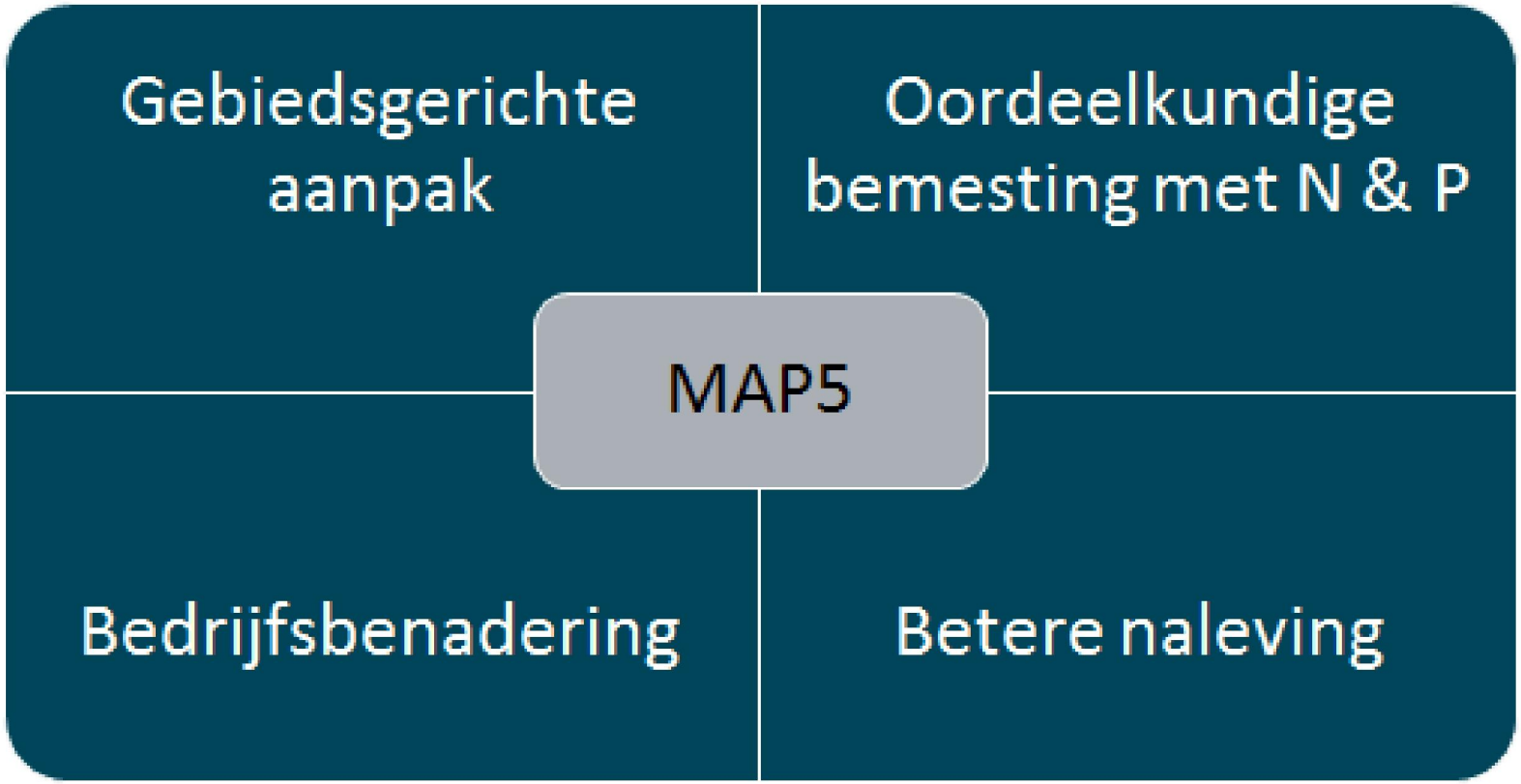

Grondwater

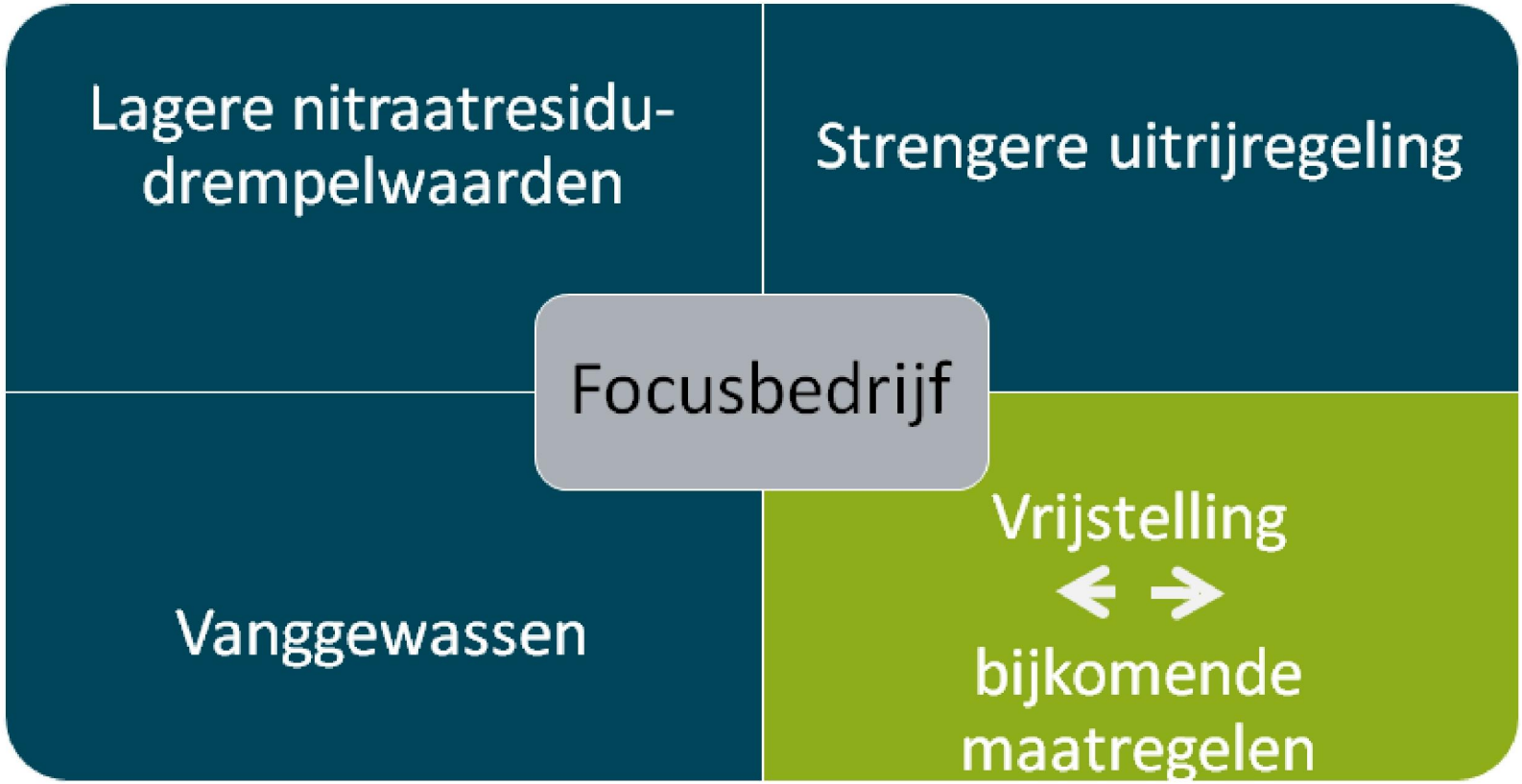
- Vlaams: gewogen gemiddelde nitraatconcentratie in filter 1 max. 32 mg NO_3^-/l tegen 2018
- Regionaal: in elke HHZ met meer dan 50 mg NO_3^-/l afname van 5 mg NO_3^-/l tegen 2018
- Lokaal: in elke meetput met meer dan 100 mg NO_3^-/l afname van 10% tegen 2018

Vlaanderen
is open ruimte

MAP 5

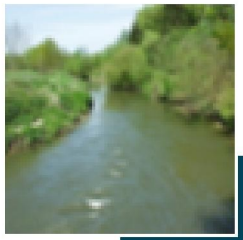

Gebiedsgerichte aanpak
Oordeelkundige bemesting met N & P
MAP5
Bedrijfsbenadering
Betere naleving

MAP 5

Vlaanderen
is open ruimte

Doelstellingen MAP5-fosfaat

Water

- Geen specifieke waterkwaliteitsdoelstelling voor P in MAP5
- … maar doelstellingen van de Kaderrichtlijn Water te realiseren op middellange termijn

Landbouwbodem

- Fosfaatrijke landbouwbodems verder uitmijnen gedurende MAP5

Vlaanderen
is open ruimte

CVBB

CVBB =

- vzw opgericht in het kader van het Flankerend beleid bij MAP 4
- vzw van de erkende praktijkcentra (land- en tuinbouw) en van de beroepsorganisaties
- provinciale besturen erbij betrokken via de praktijkcentra

Oppervlaktewater

- MAP-meetnet: uitgelegd op waterlopen cat I, II, III en niet-ingedeeld
- Norm: 50 mg nitraat/L, maandelijkse metingen door VMM
- Metingen consulteerbaar op *Geoloket water VMM*
- beoordeling MAP-meetpunten per winterjaar: 1/07 – 30/06
- éénmalige overschrijding < 75 mg/L nitraat soms delibereerbaar voor bijkomende maatregelen als focusbedrijf (cfr Europese 5% afwijkingsnorm)

CVBB-werking: oppervlaktewater

- Werken op 3 niveaus
  - **Waterkwaliteitsgroep-werking (WKG):** stroomopwaarts van MAPmeetpunt, nitraat in het grondwater bepalen en op die manier probleemzones afbakenen
  - **Intensieve aanpak**: voorjaars- en najaarsgrondstalen op mogelijke probleempercelen rond een rood MAPmeetpunt, daarnaast wordt de bemesting tussen de staalnamen opgevolgd
  - **Individuele begeleiding**: begeleiden van bedrijven om nitraatuitstoot te verminderen. Sinds 2016 een beperking ingevoerd: enkel van toepassing indien het bedrijf een slecht nitraatresidu van de laatste 3 jaar kan vo
- Kracht is het **samenwerken** tussen erkende praktijkcentra en landbouwers. Samen zoeken naar een op maat gemaakt bemestingsbeleid per bedrijf/per perceel zodat er een win-winsituatie gecreëerd wordt

Grondwater

- ~ 2100 meetputten in Vlaanderen, meestal 3 filters

(F1, F2, F3), 2 maal per jaar bemonsterd

- Norm 50 mg nitraat/L
- In kwetsbare zones relatief meer meetputten dan in minder kwetsbare zones.
- kwetsbaarheid van watervoerende lagen voor nitraatvervuiling : hangt af van onder andere hydraulische doorlaatbaarheid en reductiecapaciteit
- gemiddelde concentratie per hydrogeologisch homogene zone (HHZ), gewogen volgens landbouwareaal van de zones
- HHZ's: zones met vergelijkbare nitraatverspreiding en nitraatafbraak in de hiermee geassocieerde watervoerende lagen

CVBB-werking: grondwater

- De rechtstreekse link tussen de huidige landbouwactiviteiten en de kwaliteit van het grondwater is zeer complex, nog niet helemaal gekend en vaak gebiedsafhankelijk
- CVBB is van mening dat een aantal MAPmeetpunten beïnvloed worden door nitraatrijke bronnen. Dit wil zeggen dat het oppervlaktewater beïnvloed wordt door grondwater, waardoor we van mening zijn dat deze MAPmeetpunten beoordeeld dienen te worden als grondwater. Gezien de kennis hierover zeer beperkt is, heeft CVBB aan het onderzoeksplatform gevraagd om hier verder wetenschappelijk onderzoek naar te doen
- In afwachting van het onderzoek werden bij enkele MAPmeetpunten een aantal peilbuizen geplaatst om meer informatie te verzamelen over het grondwater op lokaal niveau

Onderzoeks- en voorlichtingsplatform duurzame bemesting

- Opgericht in het kader van het flankerend beleid van MAP 4
- Leden van het platform: Praktijkcentra, universiteiten, hogescholen, onderzoeksinstellingen en overheden
- Taken:
  - Inventariseren van prioritaire onderzoeksnoden
  - Vastleggen van onderzoeks- en sensibiliseringsthema's
  - Uitwerken van een onderzoeksstrategie mbt duurzame bemesting met vertaling naar de praktijk
  - Adviseren van de beleidsvoorbereidende overheid

- In 2017 start een onderzoek rond de invloed van grondwater/nitraatrijke bronnen op oppervlaktewaterkwaliteit

Dank voor uw aandacht